

Verzekeringsfraude : Een groeiend maatschappelijk probleem

Studieavond 23/04/2024

Agenda

01 Wat is verzekeringsfraude?

02 Maatschappelijk belang

03 Omvang van het fenomeen

04 Interne organisatie en processen

05 Wettelijk kader

06 Voorbeelden

01

Wat is verzekeringsfraude?



Wat is verzekeringsfraude?

Verzekeringsfraude is het **ongeoorloofd gebruik** van een verzekeringscontract met **een frauduleuze intentie**. Er is meestal sprake van fraude wanneer men de verzekeraar intentioneel/bewust bedriegt of probeert te bedriegen om een **vergoeding te bekomen waar men geen recht op heeft**. Er is eveneens sprake van fraude wanneer een persoon op basis van valse verklaringen verzekeringsdekking probeert te verkrijgen die hem anders zouden geweigerd zijn of verleend aan andere voorwaarden.

01 Materieel element ✓

02 Moreel element ✓

03 Voordeel ✓

Types verzekeringsfraude



Fraude bij onderschrijving
– Fraude bij schade



Leven en niet-leven,
in alle verzekeringstakken



Occasionele fraude –
Opgezette fraude –
Georganiseerde fraude

Fraude bij onderschrijving

Principe: *spontane mededelingsplicht* van het risico van verzekeringnemer (art. 58 Wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen) - OPM: ook tijdens looptijd van contract

Draagwijdte van de acceptatievragen

- Elke vraag van de vragenlijst moet worden beschouwd als zijnde een pertinent element voor de verzekeraar in het kader van de beoordeling van het risico

Geen controleplicht in hoofde van de verzekeraar

“De verzekeraar is gerechtigd om te vertrouwen op de goede trouw en de verklaringen van de kandidaat-verzekeraar, zonder de juistheid ervan te moeten verifiëren.”



02

Maatschappelijk belang

Maatschappelijk belang



Verzekering

- Overdracht van risico voor een onzekere gebeurtenis
- Solidariteitsprincipe – gezamenlijk dragen van bepaalde risico's



Fraudeurs

- Misbruiken het systeem en doorbreken het solidariteitsprincipe
- Leidt tot een premieverhoging voor iedereen of zelfs tot onverzekerbaarheid van bepaalde risico's

De verzekeringsonderneming en elke individuele, correcte verzekerde zijn hiervan het slachtoffer

Maatschappelijk belang

01

Drukken van de schadelast en behoud van correcte premies.

02

Evenwicht tussen het verlenen van een vlotte service aan de correcte klanten, die ruim in de meerderheid zijn, en de bestrijding van fraude in verdachte dossiers.

03

Criminaliteit een halt toeroepen en verhogen van de algemene veiligheid.

03

Omvang van het fenomeen

Restricted Distribution



€124.805.791,77 in 2022



Cijfermateriaal

Verzekeringssector in België

115 à 150 miljoen per jaar
bewezen fraude over de
laatste 5 jaar



Top 3



Arbeidsongevallen



Auto



Brand

Types

01

Valse verklaring bij
aangifte

02

Overdrijving
schade

03

Valse verklaring bij
contractsluiting

Omvang van het fenomeen

Insurance Europe

Schatting totale fraude (bewezen + niet bewezen):

5 à 10% van de uitkeringen in niet-leven



€500.000.000 à 750.000.000/jaar in België

Uiteindelijk betaalt de eerlijke klant de rekening

Bewezen fraude jaar 2022:



€1.250.000.000



€500.000.000



€125.000.000



€80.000.000

04

Interne organisatie en processen



Organisatie verzekeringsonderneming

Interne organisatie verzekeraars

01

- 1^{ste} detectielijn = Schadebeheerder
- Gespecialiseerd Beheer & SIU (Special Investigation Unit)
- Private onderzoekers (intern of extern);
Verantwoordelijkheid iedereen (onderschrijving – schaderegeling – portefeuille-controle, ...)

Partners (experten, makelaars, ...)

02

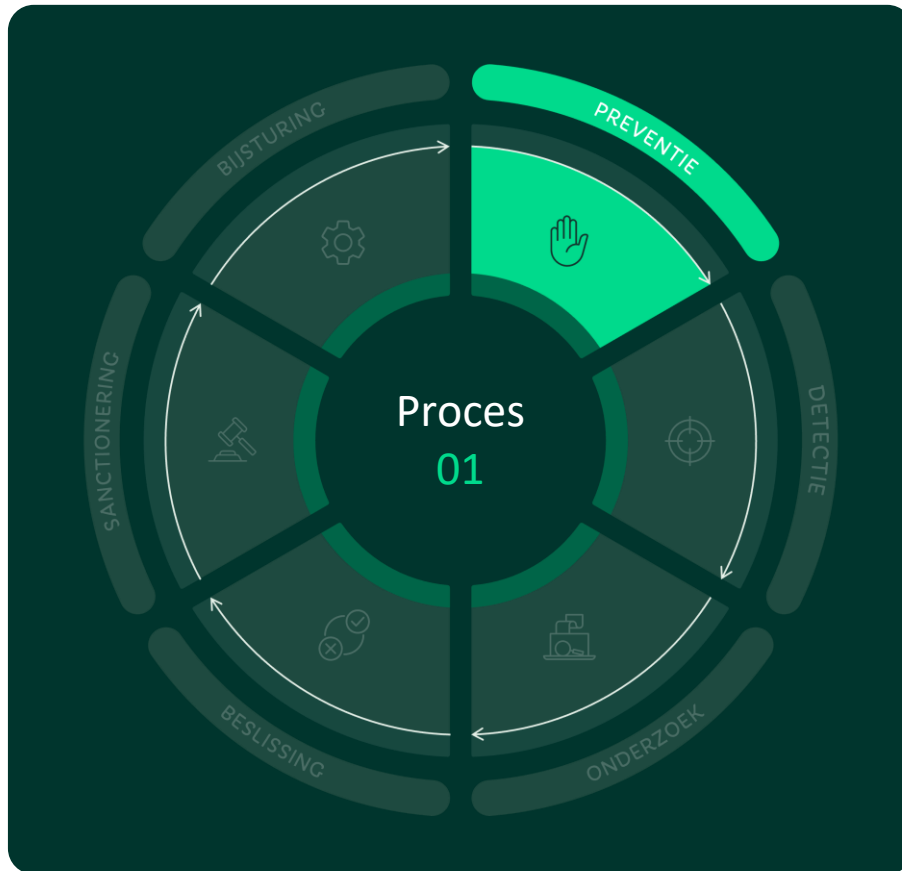
Profiel Fraude-onderzoekers

03

- In het buitenland vaak ex-politie of inlichtingendienst
- In België andere profielen omwille van wetgeving privédetectives

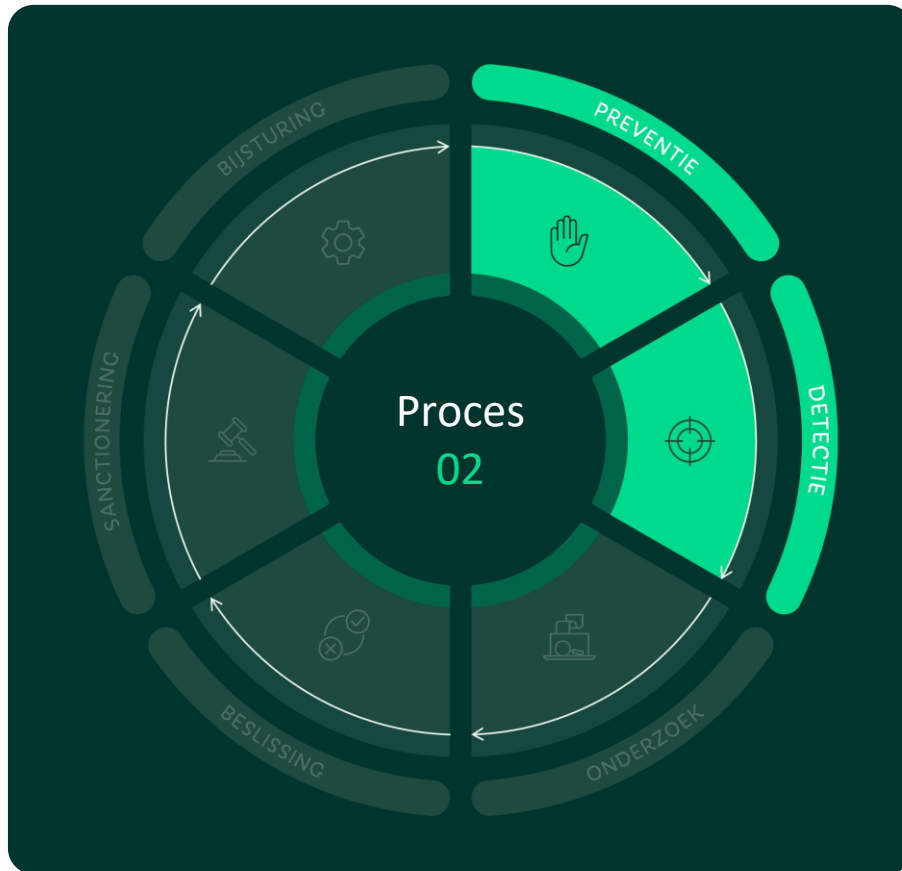


Proces: Preventie



- ✓ **Campagnes** en communicaties, bv naar aanleiding van de lancering van de schadedatabank.
- ✓ Algemene **sensibilisering** via logo antifraude op verzekeringsdocumenten en websites
- ✓ **Productontwikkeling**
- ✓ Clausules in contracten en in het **privacy statement** bij onderschrijving en schade-afhandeling
- ✓ Rol van de **tussenpersoon**

Proces: Detectie



- ✓ = Triageproces
- ✓ **Rol van de tussenpersoon**
- ✓ Beheerder: Knipperlichten, fraudescenario's en buikgevoel.
- ✓ Detectietools:
 - externe providers (Shift, Friss, ...)
 - eigen ontwikkelingen ondernemingen
 - schadedatabank
 - analyse van interne en externe data, business rules, AI, machine learning, predictive modelling, ...
- ✓ Externe Meldingen:
 - technische experts, herstellende, makelaars, getuigen, anonieme tipgevers, ...
- ✓ Blijft uiteindelijk menselijke opportuniteitsbeslissing: "fast lane" of grondig onderzoek

FRAUDEDETECTIETOOLS

- <https://www.letselschade.nu/verkeer-verkeersaansprakelijkheid/criminele-netwerken-zetten-op-grote-schaal-aanrijdingen-met-letsel-in-scene/>
- <https://www.amweb.nl/146274/koppeling-databestanden-ontmaskert-netwerken-van-opzettelijke-autobotsingen>

PREMIUM

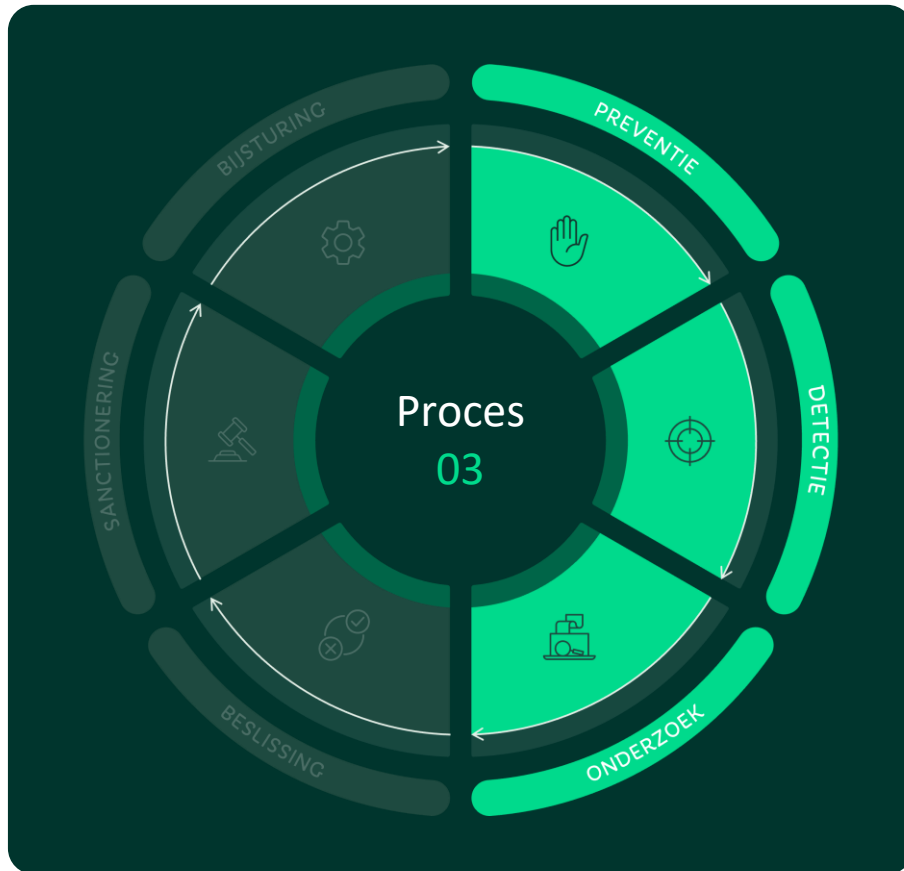


▲ © Studio Vonq

Netwerken zetten botsingen in scène: 'Nieuwste truc is inzet busjes van bezorgdiensten'

Steeds vaker worden aanrijdingen in scène gezet om de verzekering te tillen. Particulieren, maar ook criminele bendes zien een verdienmodel in nepbotsingen. Experts maken zich zorgen. „Politie, bedrijven en instanties weten niet dat dit speelt en zijn niet alert op signalen.”

Proces: Onderzoek



- ✓ **Intern onderzoek/enquête**
- ✓ Interne databases
- ✓ Andere databronnen
 - RSR bestand
 - Schadedatabank
 - Informex
 - Graydon, Kruispuntbank
 - Google streetview
 - Sociale media
 - Voice analysis software
 - Tools voor screenen van documenten en foto's op vervalsing/manipulatie
 - OSINT

Proces: Onderzoek



Onderzoek privaat onderzoeker

Opsporing of onderzoek naar de juiste feiten en omstandigheden door de privaat onderzoeker conform de Wet van 19 juli 1991 van het beroep van privédetective.

Eigen medewerkers (fraude-inspecteurs) of externe privédetectives

Onderzoek "à charge" en "à décharge".

Verslag conform de wettelijke vereisten aan opdrachtgever.

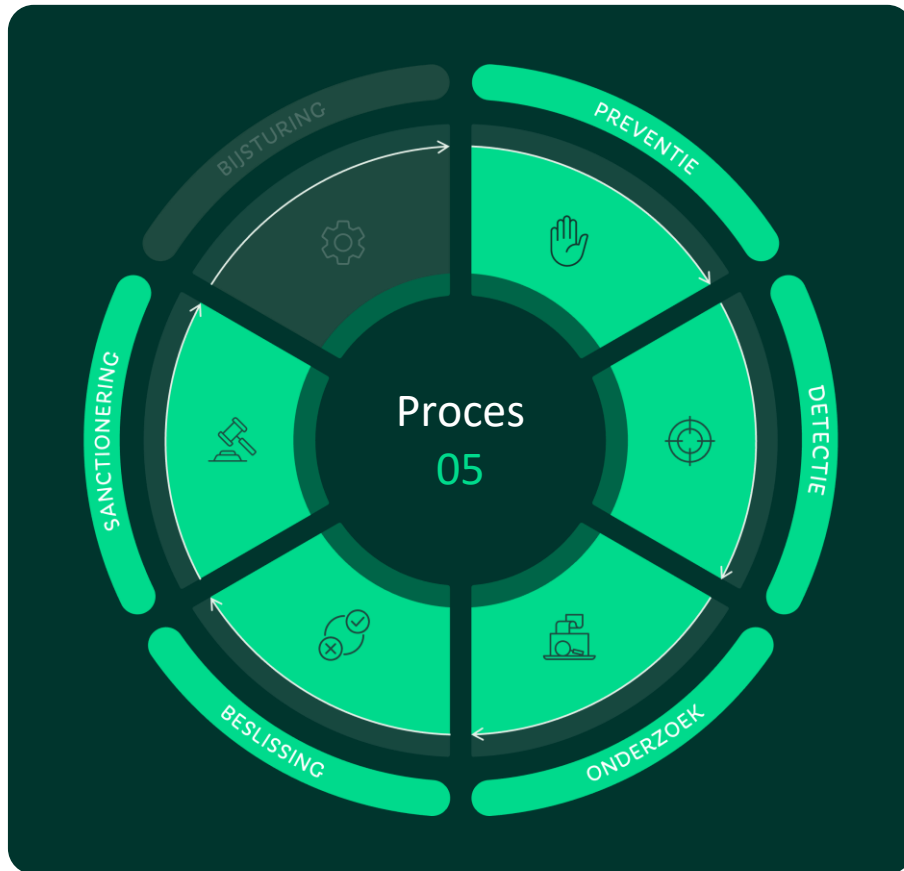
Proces: Beslissing



Conclusie: schade ten laste nemen of niet?

- ✓ Beslissing van de opdrachtgever, niet van de onderzoeker
- ✓ Beslissing met mogelijk belangrijke impact op de commerciële relatie .

Proces: Sanctionering



Burgerlijke sancties:

- ✓ Weigering schadegeval (gedeeltelijk of volledig)
- ✓ "Fraus omnia corrumpit"
- ✓ Nietigheid contract of opzeg contract
- ✓ Terugvorderen van expertise-, inspectie- en beheerskosten
- ✓ RSR-melding

Fraus Omnia Corrumpit

'Fraus omnia corrumpit' of 'bedrog vernietigt alles'

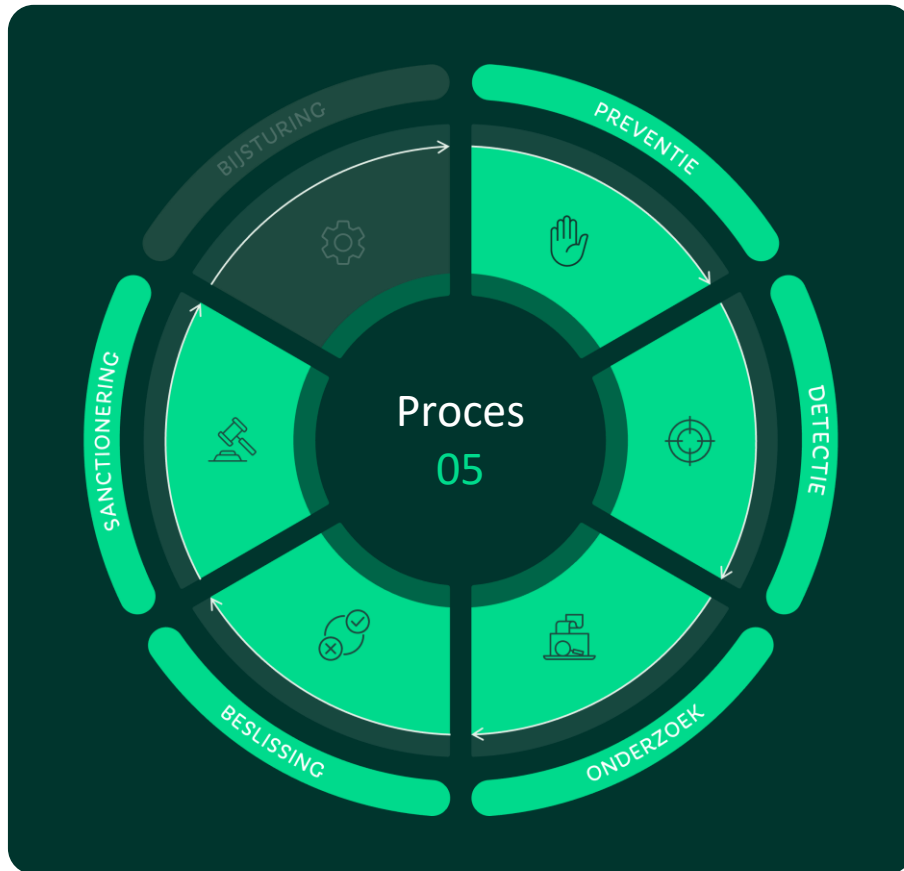
daarbij irrelevant. Ook 'geringe' fraude geeft aanleiding tot dekkingsweigering. Dit is gerechtvaardigd in het licht van het algemeen rechtsbeginsel 'fraus omnia corrumpit', aangezien er ook bij 'geringe' fraude geen twijfel bestaat over het feit dat de gehele claim is aangetast door de kwade trouw van de verzekerde en dus volledig moet worden geneutraliseerd (LENAERTS, A., 'Lessen uit het verzekeringsrecht voor de rechtsgevolgen van *Fraus omnia corrumpit*: kan de dader een onrechtstreeks voordeel halen uit zijn bedrieglijke fout?', noot onder Cass., 3 maart 2011, R.W. 2012-13, 1100).

De weigering van dekking door de verzekeraar is het enige adequate middel om de gevolgen van de frauduleuze aangifte te neutraliseren (WUYTS, D., 'Verzekeringsfraude: burgerrechtelijke neutralisatie en strafrechtelijke beteugeling.', R.W. 2013-14, nr. 33, 1300). Voor de verzekerde

staat vast. De rechtsgevolgen om het bedrieglijk handelen van eiseres te neutraliseren kunnen niet beperkt blijven tot de dekkingsweigering voor de schade aan het voertuig Jaguar E-type, doch strekt zich uit tot de volledige schadeclaim, waaronder de schade aan het gebouw en de inhoud. Immers, indien de fraudesanctie beperkt zou blijven tot het voorwerp van de fraude, zou zulks een speculatieve houding in hoofde van de verzekerde in de hand werken.

Als de fraudesanctie beperkt zou blijven tot het voorwerp van de fraude, kan/zal dit een speculatieve houding in hoofde van de verzekerde/fraudeur in de hand werken. "We kunnen maar proberen" zou met toepassing van dit adagium op deze manier streng afgestraft worden.

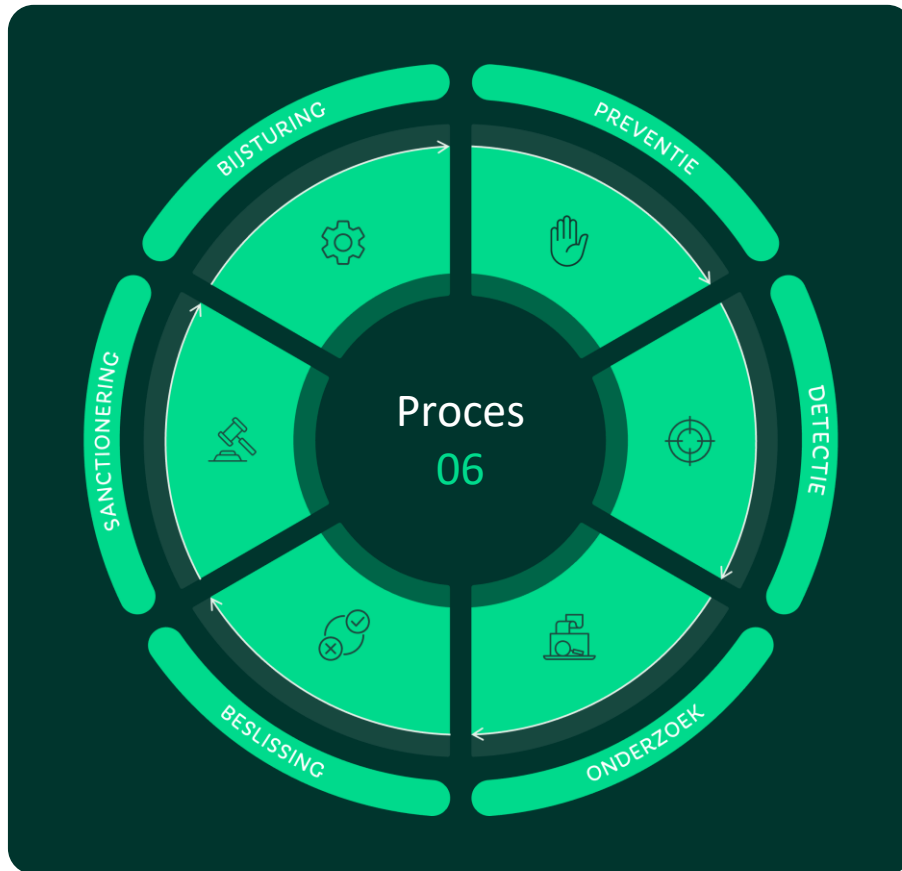
Proces: Sanctionering



Strafrechtelijke vervolging:

- ✓ Strafklacht verzekeraar, al dan niet met burgerlijke partijstelling
- ✓ Op eigen initiatief van het Parket, al dan niet n.a.v. meldingsplicht (Art. 16.§ 2. Wet Privédetective)

Proces: Bijsturing



In functie van de ervaring en externe factoren worden de processen bijgestuurd:

- ✓ Nieuwe modus operandi, bepaalde trends => aanpassing knipperlichten en scenario's, aanpassing tools, bijkomende opleiding, ...
- ✓ Aanpassing wettelijk kader
- ✓ Belangrijke rol voor (technische) commissie fraude Assuralia

05

Wettelijk kader



Wettelijk kader

01

art. 491 Misbruik van vertrouwen; art. 496 Oplichting en bedriegerij, art. 510 Brandstichting, art. 193 - 196 Valsheid in geschriften, art. 197 Gebruik van valse stukken, ...

02

Wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen

03

Wet van 19 juli 1991 over het beroep van privé-detective, wordt momenteel herzien

04

GDPR en wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens

GDPR en bescherming privé-leven

Rechtsgrond:



- ✓ Strijd tegen fraude als gerechtvaardigd belang voor gewone persoonsgegevens (art 6f en overweging 47 GDPR)
- ✓ Gezondheidsgegevens op basis van toestemming of noodzakelijkheid in het kader van een rechtsvordering
- ✓ Strafrechtelijke gegevens op basis van toestemming of de noodzakelijkheid voor het beheer van geschillen

Aandacht voor de basisbeginselen van de GDPR



- ✓ Rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie
- ✓ Doelbinding
- ✓ Minimalisatie
- ✓ Juistheid
- ✓ Opslagbeperking
- ✓ Integriteit en vertrouwelijkheid



Sven Quackels

Teamleader Special Claims

✉ sven.quackels@baloise.be

☎ +32 470 99 26 93



Erwig Rutten

Adviseur Fraudebestrijding

✉ erwig.rutten@assuralia.be

☎ +32 478 92 70 92